

Igetőváltozatok a Samojedischer Wortschatz szóanyagában

JANURIK Tamás

Neumann János Egyetem
janurik.tamas@freemail.hu

Juha Janhunen közszamojéd etimológiai szótára (Samojedischer Wortschatz. Gemeinsamojedische Etymologien. Helsinki, 1977) összesen **790** szamojéd szó etimológiáját és rekonstruált alapalakját adja meg. Ezek között **212** ige-igező található. Egyes ige-igezőknek azonban az utódnyelvi adatok hiányos vagy el-
lentmondásos volta miatt csak bizonytalan, többféle alakvariánst feltételező rekonstrukciója lehetséges. Ezeken felül Janhunen kísérletet tett arra is, hogy a tövégi magánhangzók eltérései alapján az azonos címszón belül elkülönítse egymástól egyes ige-igezők tranzitív és intranszitiv változatait. Mindezek következtében a szóanyagból kimutatható ige-igezőváltozatok száma **264**-re emelkedett.

Az uráli alapnyelvre rekonstruált ige-igező vagy névszói töszavak közös jellemzője a magánhangzós tövég: néhány egy szótagos (bázismagánhangzós végű) szótól eltekintve ezek mindegyike *a ~ ä* vagy *e (e ~ e)* tövéghangzóval záródik.

Az uráli alapnyelv szamojéd és finnugor ágakra való szétválása i. e. 4000 táján történhetett, a szamojéd ág közös nyelvének utódnyelvekké való szétválása azonban csak az i. sz. első évszázadokban ment végbe, a két nyelvi állapot között tehát több mint négyezer év telt el. Ez a négyezer éves együttlét eredményezte azt, hogy a szamojéd nyelvekben a közeli rokon finnségi, szláv vagy germán nyelvek közötti nagyobb fokú hasonlósághoz mérhető hangtani, alaktani és szóképzési egyezések mutathatók ki.

A szamojéd utódnyelvek közös szóanyagából a közszamojéd alapnyelv legvégső, közvetlenül a szétválás előtti állapota vázolható fel. Ennek a nyelvállapotnak azonban az uráli alapnyelvből való levezethetősége mellett tükröznie kell mindazokat a hangtani, szó szerkezeti, alaktani változásokat is, amelyek a közszamojéd alapnyelv négy évezredes létezése során bekövetkeztek.

Az uráli alapnyelv tőigéinek szószerkezete hatféle (*V-*, *CV-*, *VCV-*, *VCCV-*, *CVCV-* vagy *CVCCV-*) típusú lehetett, a közsamojéd alapnyelvre – az SW tanúsága alapján – ennek a háromszorosát, tizennyolcféle tőtípust lehet kimutatni. Ennek a nagyfokú diverzifikálódásnak elsősorban az uráli tövéghangzóknak az eltelt évezredek során lezajlott gyengülése (redukálódása és kiesése) az oka, de további szerkezeti módosulásokat eredményezett, hogy a tövéghangzók lekopása mellett egyes szóbelseji „gyenge” mássalhangzók is lekoptak, egy szótagú töveket hozva ezáltal létre.

A közsamojéd alapnyelvre rekonstruálható tőigék a tövégük jellege alapján öt alaptípusba sorolhatók:

- (1) két szótagú, teljes (*ǎ*, *ǔ*) magánhangzós végű *VCǎ-* ~ *VCǔ-* ~ *VCCǎ-* ~ *VCCǔ-* ~ *CVCǎ-* ~ *CVCǔ-* ~ *CVCCǎ-* ~ *CVCCǔ-* hangszerkezetű tövek,
- (2) két szótagú, redukált magánhangzós végű *VCǎ-* ~ *VCCǎ-* ~ *CVCǎ-* ~ *CVCCǎ-* hangszerkezetű tövek,
- (3) két szótagú, *j* félhangzós végű *CVCǎj-* hangszerkezetű tövek,
- (4) egy szótagú, mássalhangzós vagy *j* félhangzós végű *VC-* ~ *CVC-* ~ *CVj-* hangszerkezetű tövek,
- (5) egy szótagú, egyszerű magánhangzós vagy kettőshangzós végű *V-* ~ *CV-* ~ *CVǎ-* hangszerkezetű tövek.

A közsamojéd tőigék végződés szerinti változatai

A vizsgálati anyagban a belső hangtestükben eltérő, de azonos tövégű variánsok – eredeti, a szótárban megadott német jelentésükkel együtt – | egy egységen belül | szerepelnek. Az eltérő tövégű variánsok külön egységekként jelennek meg, az ilyen ige-tövek variánspárjait a (zárójeles) tőváltozatok jelzik.

(1) Az *...ǎ-* végű igék (41): *ǎjtǎ-* 'loslassen, schicken' | *ǎptǎ-* 'setzen' | *ǎtǎ-* 'warten' | *enǎ-* 'zeichnen' | *ǎtǎ-* 'aufhängen' | *čǎntǎ-* ~ *čǎnčǎ-* 'steigen' | *jǎčǎ-* 'schiessen' | *jikkǎ-* ~ *jekkǎ-* 'losbinden' | *kǎmčǎ-* 'giessen' | *kǎnsǎ-* (~ *kǎnsǎ-*) 'sich abkühlen' | *kǎńǎ-* ~ *kǎjnǎ-* ~ *kǎjǎ-* (~ *kǎńǎ-*) 'bedecken, schliessen' | *kǎptǎ-* 'löschen' | *kǎrǎ-* 'schinden' | *kǎjǎ-* 'lügen' | *kǎntǎ-* 'einschlafen' | *kǎtǎ-* 'ohnmächtig werden' | *lǎkǎ-* (~ *lǎkǎ-*) 'sich bewegen' | *letkǎ-* 'sich spalten' | *lǎmpǎ-* 'sumpfig sein' | *mǎčǎ-* 'schneiden' | *mǎčkǎ-* 'aufstehen, aufrechtstehen' | *mujǎ-* (~ *mujǎ-*) 'fluten' | *nǎtmǎ-* (~ *nǎtmǎ-*) 'stossen' | *nontǎ-* 'nass werden' | *nǎjkǎ-* ~ *nǎjkǎ-* ~ *nǎjkǎ-* ~ *nǎjkǎ-* 'schwitzen' | *pǎrǎ-* 'brennen (intr.)' | *penčǎ-* (~ *penčǎ-*) 'schweben, gleiten' | *posǎ-* 'morsch werden' | *pujtǎ-* ~ *pijtǎ-* (~ *pujt-* ~ *pijt-*) 'gleichen' | *sǎpǎ-* 'herausziehen' | *sǎrǎ-* (~ *sǎ-*

rā- 'regnen' | *sojā-* 'geboren werden, wachsen (intr.)', 'gebären (tr.)' | *tājwā-* (~ *tājwā-*) 'erreichen (tr.), ankommen (intr.)' | *tāmtā-* (~ *tāmtā-*) 'wickeln (umwickeln, zusammenwickeln)' | *tāntā-* 'lehren' | *tānjā-* 'reiben, abnutzen' | *tijā-* '(hart) trocknen (intr.)' | *wājā-* 'überfahren' | *wārā-* 'schaben, hobeln' | *wāptā-* 'umwerfen, giessen (tr.)' | *wātā-* 'erziehen, ernähren'.

(2) Az ...*ā-* végű igék (13): *ānsā-* ~ *āānsā-* 'aufstehen' | *ilā-* ~ *jilā-* 'leben' | *čičā-* 'gegen den Strom fahren' | *jūjkā-* 'zuhören, horchen' | *kāntā-* (~ *kāntā-*) 'frieren, erfrieren' | *kārā-* (~ *kārā-*) 'verscheuchen' | *kājā-* 'lassen, zurücklassen' | *kitā-* 'aufwecken' | *mālā-* 'endigen' | *pālā-* 'schlucken' | *tālā-* 'stehlen' | *tenā-* 'sich erinnern' | *witā-* (~ *witā-* ~ *witāj-*) '(Wasser) trinken'.

(3) Az ...*ā-* végű igék (94): *ātā-* 'sehen' | *āmtā-* (~ *āmtā-*) 'sich setzen, sitzen' | *ākā-* 'stottern' | *ūtā-* 'hängen' | *ilā-* ~ *jilā-* 'heben' | *čākā-* (~ *čākā-*) 'stöhnen' | *čāncā-* (~ *čāncā-*) 'kriechen' | *čēncā-* 'tropfen' | *čupā-* 'klopfen, abschütteln' | *jākā-* 'schneiden, zerschneiden' | *jāptā-*¹ 'sich mausern' | *jāptā-*² 'erzählen' | *jāsā-* (~ *jāsā-*) 'schneiden, schnitzen' | *jākkā-* 'jucken' | **jānkā-* [der. *jānkā-jār-*] 'singen' | *jārā-* 'weinen' | *jātā-* '(zu Fuss) gehen, entgegengehen' | *jāčā-* 'schmieden' | *jānkā-* (*jānkā-*) 'nicht dasein, fehlen' | *jemīā-* 'flicken' | *jetpā-* 'heiss sein' | *jokā-* (~ *jokā-*) 'sich verirren' | *jujtā-* 'träumen' | *jurkā-* 'aufstehen' | *jūrā-* 'verlorengehen' | *kāmā-* 'fallen' | *kānsā-* (~ *kānsā-*) 'sich abkühlen' | *kānā-* ~ *kājnā-* ~ *kājā-* 'zusein (die Augen)' | *kāptā-* 'erlöschen' | *kārā-* 'landen' | *kātā-* 'geschehen' | *kājā-* 'bleiben, zurücklassen' | *kāptā-* ~ *kāāptā-* 'kastrieren' | *kāsā-* (~ *kāsā-*) 'trocken sein, trocknen (intr.)' | *kātā-*¹ 'kratzen' | *kātā-*² 'schimpfen' | *kāpā-* '(mit der Axt) schnitzen' | *kenkā-* 'übernachten' | *kerā-* (~ *kerā-*) 'anziehen' | *kitā-* 'aufwachen' | *kontā-* 'schlafen' | *kunā-* 'weglaufen, fliehen' | *kuptā-* 'landen' | *kūrā-* (~ *kūrā-*) 'laufen' | *lākā-* '(laut) lachen' | **lākā-* [der. *lākā-jm-*] 'kochen, aufkochen (intr.)' | *lāmpā-* 'schwimmen' | *lērā-* ~ *nerā-* 'erschrecken (intr.)' | *līmpā-* '(in den Sumpf) sinken' | *mālsā-* 'stottern' | *mānsā-* 'schwanken, sich bewegen' | *mārā-* (~ *mārā-*) 'brechen, zerbrechen (tr.)' | *māsā-* 'waschen' | *mātā-* 'bellen' | **mātā-* [der. *mātā-jr-*] 'bitten' | *mujā-* (~ *mujā-*) 'fluten' | *munsā-* ~ *minsā-* 'kochen (intr.)' | *nātmā-* (~ *nātmā-*) 'stossen' | *nīkā-* ~ *nikā-* '(mit dem Kopf) nicken, (den Kopf) biegen' | *nīnkā-* ~ *nīnkā-* 'rupfen' | *nānjā-* '(die Kleider) ausziehen' | *nārkā-* 'rot sein' | *nēnsā-* 'gleiten' | *pārkā-* 'zuschneiden' | *penčā-* (~ *penčā-*) 'schweben, gleiten' | *pičā-* ~ *püčā-* 'scheren' | *sānjā-* 'sehen, schauen' | *sātpā-* 'hauen' | *sājā-* 'nähen' | *sālā-* 'blinken' | *sāmpā-* 'zaubern' | *sārā-* (~ *sārā-*) 'regnen' | *sānā-* 'spielen' | *sārā-* 'binden' | *sejā-* 'versinken' | *sirā-* ~ *sirā-* 'graben' | *tājwā-* (~ *tājwā-*) 'erreichen (tr.), ankommen (intr.)' | *tāmtā-* (~ *tāmtā-*) 'wickeln (umwickeln, zusammenwickeln)' | *tāntā-* 'lernen' | *tāptā-* 'eng

sein' | *tātā-* 'haften' | *tāntā-* 'treten' | *tāŋā-* 'abgenutzt werden' | *tārā-* 'ringen' | *tārā-* (~ *tār-*) 'teilen' | *tēsā-* 'tropfen' | *tetsā-* (~ *tets3-*) 'kalt sein' | *tilā-* ~ *tülā-* 'graben' | *tojtā-* 'speien, sich erbrechen' | *tokā-* (~ *tok-*) 'lernen' | *tumtā-* 'kennen, wissen' | *wāptā-* 'giessen (intr.)' | *wātā-* 'wachsen' | *wjřā-* 'kratzen, schaben'.

(4) Az ...**3-** végű igék (29): *ämt3-* (~ *ämtā-*) 'sich setzen, sitzen' | *jt3-* ~ *et3-* 'schützen' | *čāk3-* (*čākā-*) 'stöhnen' | *čjn3-* ~ *čjn3-* 'riechen, beriechen' | *jās3-* (~ *jāsā-*) 'schneiden, schnitzen' | *jāŋk3-* (~ *jāŋkā-*) 'nicht dasein, fehlen' | *kānt3-* (~ *kāntā-*) 'frieren, erfrieren' | *kāń3-* (~ *kāńā-* ~ *kājńā-* ~ *kājā-*) 'bedecken, schliessen' | *kār3-* (~ *kārā-*) 'verscheuchen' | *káč3-* 'niesen' | *kāt3-* 'schuppen' | *ket3-* (~ *ket-*) 'sagen, erzählen' | *ker3-* 'sich schämen' | *lāk3-* (~ *lākā-*) 'sich bewegen' | *lett3-* 'leiden, ertragen' | *māl3-* 'brechen (tr.)' | *māńč3-* 'sehen' | *ment3-* 'vorbeigehen' | *merk3-* 'wehen' | *mun3-* ~ *mjn3-* (~ *mjn-*) 'biegen' | *ńen3-* ~ *ńen3-* 'böse sein, zürnen' | *pāt3-* (~ *pāt-*) 'in den Topf legen' | *pis3-* (~ *piśā-*) 'lachen' | *puč3-* ~ *poč3-* '(Naht) auftrennen' | *sep3-* 'abreißen' | *tānt3-* 'laufen, traben (von Tieren)' | *tet3-* ~ *tjt3-* 'herausziehen (besonders aus dem Wasser)' | *tets3-* (~ *tetsā-*) 'kalt sein' | *wit3-* (~ *witā-* ~ *witāj-*) '(Wasser) trinken'.

(5) A ...**C-** végű igék (39): *ām-* 'essen' | *er-* 'trinken' | *er-* 'Wasser holen' | *jp-* 'drücken' | *jok-* (~ *jokā-*) 'sich verirren' | *jom-* 'schneien' | *kān-* ~ *kāān-* 'gehen' | *kās-* (~ *kāsā-*) 'trocken sein, trocknen' | *ket-* (~ *ket3-*) 'sagen, erzählen' | *ker-* (~ *kerā-*) 'anziehen' | *ket-* 'binden, nähen' | *kot-* 'husten' | *kür-* (~ *kürā-*) 'laufen' | *mār-¹* 'wegnehmen' | *mār-²* (~ *mārā-*) 'brechen, zerbrechen (tr.)' | *mān-* (~ *mā-*) 'sagen' | *mjn-* (~ *mun3-* ~ *mjn3-*) 'biegen' | *min-* 'gehen' | *mir-* 'machen, schreineren' | *nāt-* 'schaben' | *nek-* ~ *nek-* 'ziehen' | *nič-* 'reisen' | *nüt-* ~ *nüč-* 'ziehen' | *ńim-* ~ *nim-* ~ *ńim-* 'saugen' | *pān-* 'flechten' | *pāt-* 'tauchen' | *pāt-* (~ *pāt3-*) 'in den Topf legen' | *pen-* 'legen' | *pit-* 'gerben' | *por-* 'essen' | *pujt-* ~ *pijt-* (~ *pujtā-* ~ *pijtā-*) 'gleichen' | *sáč-* 'beissen' | *sil-* ~ *sejl-* ~ *sel-* 'schleifen' | *tāk-* 'verbergen' | *tār-* (~ *tārā-*) 'teilen' | *tem-* 'kaufen' | *tok-* (~ *tokā-*) 'lernen' | *tüt-* 'scheissen' | *weŋ-* 'strömen'.

(6) A ...**Vj-** végű igék (13): *kāj-* 'gehen' | *mej-* 'machen' | *ńāj-* 'öffnen' | *pāj-* 'hauen, spalten' | *pāj-* ~ *pāj-* 'sich wickeln' | *pej-* ~ *püj-* (*pe-* ~ *pö-* ~ *pü-*) 'suchen' | *pij-* '(sich) fürchten' | *puāj-* (~ *pu-*) 'blasen' | *tij-¹* ~ (~ *ti-* ~ *te-*) 'faulen' | *tij-²* (~ *ti-*) 'fliegen' | *tij-³* (~ *tiā-*) 'sich setzen (in den Schlitten, in das Boot, zu Pferd)' | *toj-* ~ *tuj-* 'kommen' | *tüj-* 'hineingehen' | *witāj-* (~ *wit3-* ~ *witā-*) '(Wasser) trinken'.

(7) A ...*Və*- végű igék (8): *áə*- ~ *üə*- (~ *3*-) 'sein' | *juə*⁻¹ (~ *ju*-) 'warm werden' | *juə*⁻² 'umzäunen, dämmen' | *küə*- 'sterben' | *tüə*⁻¹ 'kämmen' | *tüə*⁻² (~ *tij*-) 'sich setzen (in den Schlitten, in das Boot, zu Pferd)' | *tuə*- (~ *tu*-) 'rudern' | *wüə*- 'sprechen, versprechen'.

(8) A ...*V*- végű igék (27): *3*- (~ *áə*- ~ *üə*-) 'sein' | *i*- ~ *e*- ~ *3*- 'nicht sein' | *u*- 'schwimmen' | *ü*- 'schleppen' | *ju*- (~ *juə*-) 'warm werden' | *ká*- 'rufen, bitten' | *ko*- 'sehen, finden' | *ku*- 'treiben' | *má*- (~ *mán*-) 'sagen' | *mę*- 'nehmen (tr.), sein, werden (intr.)' | *mi*- 'geben, verkaufen' | *nu*- ~ *nü*- 'stehen' | *nü*- 'lecken' | *no*- 'verfolgen' | *pü*- 'anfangen' | *pe*- ~ *pö*- ~ *pü*- (~ *pej*- ~ *püj*-) 'suchen' | *pi*- '(durch Kochen) reifen' | *pu*- (~ *puəj*-) 'blasen' | *pü*- 'laichen' | *so*- 'schöpfen' | *tə*- 'bringen, nehmen' | *te*- [der. *te-ntə*-] 'am Gurt befestigen' | *tj*- ~ *te*- 'schelten' | *ti*⁻¹ ~ *te*- (~ *tij*-) 'faulen' | *ti*⁻² (~ *tij*-) 'fliegen' | *tu*- (~ *tuə*-) 'rudern' | *wj*- 'spannen (besonders den Bogen)'.

A közzsamojéd tőigék alakváltozatainak megoszlása az ige-típusok között:

tőtípus	két szótagú tövek					egy szótagú tövek				össz.
	<i>..á-</i>	<i>..ü-</i>	<i>..ə-</i>	<i>..3-</i>	<i>..əj-</i>	<i>..C-</i>	<i>..Vj-</i>	<i>..Və-</i>	<i>..V-</i>	
VCV	3	1	4	1	–	–	–	–	–	9
VCCV	2	1	1	1	–	–	–	–	–	5
CVCV	17	9	49	19	–	–	–	–	–	94
CVCCV	19	2	40	8	–	–	–	–	–	69
CVCVC	–	–	–	–	1	–	–	–	–	1
VC	–	–	–	–	–	4	–	–	–	4
CVC	–	–	–	–	–	35	12	–	–	47
V	–	–	–	–	–	–	–	1	3	4
CV	–	–	–	–	–	–	–	7	24	31
össz.	41	13	94	29	1	39	12	8	27	264
arányok	54 (20%)		124 (47%)			39 (15%)		47 (18%)		100%
	178 (67%)					86 (33%)				

Az ige-típusok számarányai jól érzékeltetik azt a négyezer éves hangváltozási folyamatot, amelynek során az uráli kétszótagúság az esetek 67%-ában még megőrződött ugyan, de ebből a teljes magánhangzós *..a*- ~ *..ü*-tővégek már csak 20%-ot tettek ki, a redukált *..ə*- magánhangzós (és a bizonytalan *..3*- magánhangzós) tővégek pedig 47%-ot képviseltek.

A tőigék további 33%-a – a tővégi magánhangzók teljes lekopásával – egy szótagúvá vált, és ezek közül is a maguk 15%-ával kisebbségben maradtak a valódi *..C-* mássalhangzós tővégek a félhangzós *..Vj-*, a diftongusos *..Və-* és az egyszerű mássalhangzós *..V-* tővégekkel szemben: ezek aránya együtt elérte a 18%-ot.

A közsamojéd igeanyag uráli előzményei

A közsamojéd szóanyag 212 tőigéje közül – az UEW tanúsága szerint – mindössze 67 (az igeanyag alig 32%-a) vezethető vissza az uráli korra:

SZ.	PU	PS	FI	ES	SA	MD	MR	UD	KO	MG	MS	HA	NE	EN	NG	SK	KM	MT	kód	%
1.	<i>att3-</i>	<i>ət̪ə-</i>	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	+	+	+	+	+	+	1:6	44
2.	<i>am3-</i>	<i>amt̪3-</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	+	+	+	+	+	+	+	-	2:5	44
3.	<i>ir3-</i>	<i>er-</i>	-	-	-	+	-	-	+	-	-	-	+	-	-	+	-	+	2:3	31
4.	<i>ittä-</i>	<i>it̪3-</i>	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	+	+	+	+	+	+	1:6	44
5.	<i>e-</i>	<i>i-</i>	+	+	+	+	+	+	+	-	+	+	+	+	+	+	+	+	9:6	94
6.	<i>äl3-</i>	<i>(j)ilə-</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	+	+	+	+	+	+	+	-	2:5	44
7.	<i>elä-</i>	<i>(j)ilä-</i>	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	10:6	100
8.	<i>uje-</i>	<i>u-</i>	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	-	-	+	-	10:2	75
9.	<i>jaka-</i>	<i>jəkə-</i>	+	+	+	+	-	+	+	-	+	+	+	+	+	+	+	+	8:6	87
10.	<i>juta-</i>	<i>jät̪ə-</i>	-	-	+	+	-	-	-	-	-	-	+	+	+	+	-	+	2:5	44
11.	<i>loméz</i>	<i>jom-</i>	-	-	+	-	-	-	-	-	-	+	+	-	-	+	-	-	2:2	25
12.	<i>j8r3-</i>	<i>jürə-</i>	-	-	-	-	-	+	-	-	+	+	+	+	-	+	+	-	3:4	44
13.	<i>kuma</i>	<i>kəmə-</i>	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	-	10:5	94
14.	<i>konta</i>	<i>kənt̪3-</i>	+	+	+	-	-	-	-	-	-	-	+	+	+	+	+	+	3:6	56
15.	<i>kupsa-</i>	<i>kəpt̪ä-</i>	-	+	+	-	-	+	+	-	-	+	+	+	+	+	+	+	5:6	69
16.	<i>korŋa-</i>	<i>kər̪ə-</i>	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	+	+	-	-	1:3	25
17.	<i>kaŋ3-</i>	<i>kä-</i>	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	+	+	-	+	-	+	1:4	31
18.	<i>kola-</i>	<i>käə-</i>	+	+	-	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	9:6	94
19.	<i>kaða-</i>	<i>käjä-</i>	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	10:6	100
20.	<i>kuška</i>	<i>käsə-</i>	-	+	+	+	+	+	+	-	-	-	+	+	+	+	+	+	6:6	75
21.	<i>kora-</i>	<i>kj̥r̪ä-</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	+	-	-	+	+	+	1:4	31
22.	<i>koke-</i>	<i>ko-</i>	+	+	+	-	-	-	-	-	-	-	+	+	-	+	+	+	3:5	50
23.	<i>kun3-</i>	<i>kunə-</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	+	+	+	+	-	-	1:4	31
24.	<i>cor3-</i>	<i>kürə-</i>	+	+	-	-	-	-	-	+	+	+	+	+	-	+	-	-	5:3	50
25.	<i>lampe</i>	<i>l̪imp̪ä-</i>	+	+	+	-	+	-	-	-	-	-	+	-	-	+	-	-	4:2	37
26.	<i>mol3</i>	<i>mäl3-</i>	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	+	+	1:3	25

sz.	PU	PS	FI	ES	SA	MD	MR	UD	KO	MG	MS	HA	NE	EN	NG	SK	KM	MT	kód	%
27.	<i>m8n'ćz-</i>	<i>mānsā-</i>	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	+	+	-	+	-	-	1:3	25
28.	<i>m8r3-</i>	<i>mār-</i>	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	+	-	+	-	+	-	1:3	25
29.	<i>mura</i>	<i>mārā-</i>	+	+	+	-	-	-	-	+	+	+	+	+	+	+	+	-	6:5	69
30.	<i>m8n3-</i>	<i>mā-</i>	+	+	+	+	+	-	-	+	-	-	+	+	+	+	+	-	6:5	69
31.	<i>muške-</i>	<i>māsā-</i>	-	+	-	+	+	+	+	+	-	-	+	+	-	+	+	+	6:5	69
32.	<i>meke</i>	<i>mej-</i>	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	+	+	+	+	-	-	1:4	31
33.	<i>miye-</i>	<i>mi-</i>	+	+	+	+	-	+	+	-	+	+	+	+	+	+	+	+	8:6	87
34.	<i>mene-</i>	<i>min-</i>	+	+	+	-	+	+	+	+	+	+	+	-	+	+	+	+	9:5	87
35.	<i>min3</i>	<i>mun3-</i>	-	-	-	+	-	-	-	+	-	+	-	+	+	+	+	-	3:4	44
36.	<i>nuš3-</i>	<i>nāt-</i>	-	-	-	-	+	-	-	-	-	+	+	+	+	+	+	-	2:5	44
37.	<i>niwa-</i>	<i>niykā-</i>	+	-	+	+	-	-	-	-	+	+	+	-	-	+	+	+	5:4	56
38.	<i>ńole-</i>	<i>ńā-</i>	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	-	+	+	-	-	10:3	81
39.	<i>ime-</i>	<i>ńim-</i>	+	+	-	-	-	-	-	+	-	+	+	-	+	+	-	+	4:4	50
40.	<i>ńoŋða-</i>	<i>ńo-</i>	+	+	-	-	-	-	-	-	+	+	+	-	-	+	-	+	4:3	44
41.	<i>puna-</i>	<i>pān-</i>	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	-	+	+	+	-	10:4	87
42.	<i>pure-</i>	<i>pārā-</i>	+	+	+	+	+	+	+	-	+	+	+	+	-	+	+	+	9:5	87
43.	<i>pala</i>	<i>pālā-</i>	+	+	+	+	+	-	+	+	+	+	+	-	-	+	+	-	9:3	75
44.	<i>pane-</i>	<i>pēn-</i>	+	+	-	+	+	+	+	-	+	+	+	+	+	+	+	+	8:6	87
45.	<i>peje-</i>	<i>pi-</i>	-	-	-	+	-	-	+	+	+	-	+	+	+	+	+	-	4:5	56
46.	<i>pečka-</i>	<i>pičā-</i>	-	-	+	+	+	-	-	-	-	-	+	+	-	+	+	+	3:5	50
47.	<i>peksā-</i>	<i>pit-</i>	+	+	-	+	-	+	+	-	-	-	+	+	+	+	+	-	5:5	62
48.	<i>puw3-</i>	<i>pu-</i>	-	-	-	+	+	-	-	+	+	+	+	+	+	+	+	+	5:6	69
49.	<i>pač3-</i>	<i>puč3-</i>	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	+	-	-	+	+	-	1:3	25
50.	<i>śaða-</i>	<i>sārā-</i>	-	-	-	-	+	-	-	+	-	+	+	+	+	+	+	+	3:6	56
51.	<i>toye-</i>	<i>tā-</i>	+	+	+	+	-	-	-	+	+	+	+	+	+	+	+	-	7:5	75
52.	<i>saye-</i>	<i>tājwā-</i>	+	+	+	+	+	-	+	-	-	-	+	+	+	-	+	-	6:4	62
53.	<i>čukka-</i>	<i>tāk-</i>	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	+	-	+	+	+	-	1:4	31
54.	<i>tuna-</i>	<i>tāntā-</i>	-	-	-	+	+	+	+	+	-	-	+	+	-	+	-	-	5:3	50
55.	<i>čanč3-</i>	<i>tānt3-</i>	-	-	-	+	-	-	-	-	+	+	+	+	+	+	+	+	3:6	56
56.	<i>sala</i>	<i>tālā-</i>	+	+	+	+	+	-	-	-	+	+	+	+	+	+	+	+	7:6	81
57.	<i>tor3</i>	<i>tārā-</i>	+	+	+	+	+	-	-	+	-	-	+	+	+	+	-	+	6:5	69
58.	<i>šur3-</i>	<i>tār-</i>	-	-	-	-	-	+	+	+	-	+	+	+	+	+	+	+	4:6	62
59.	<i>sāt3-</i>	<i>tet3-</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	+	+	+	+	-	-	1:4	31
60.	<i>šorwa-</i>	<i>tijrā-</i>	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-	+	2:2	25
61.	<i>seŋ3-</i>	<i>tīā-</i>	-	-	-	+	-	+	+	-	-	-	+	+	+	+	+	-	3:5	50
62.	<i>sāle-</i>	<i>tij-</i>	-	-	-	-	-	-	+	+	+	+	+	-	+	+	+	-	4:4	50

sz.	PU	PS	FI	ES	SA	MD	MR	UD	KO	MG	MS	HA	NE	EN	NG	SK	KM	MT	kód	%
63.	<i>tule-</i>	<i>toj-</i>	+	+	+	-	+	-	-	+	-	-	+	+	+	+	+	-	5:5	62
64.	<i>suŷe-</i>	<i>tu-</i>	+	-	+	-	+	-	+	-	+	+	-	-	+	+	+	-	6:3	56
65.	<i>tumte-</i>	<i>tumtā-</i>	+	+	+	-	-	+	+	+	-	-	+	+	+	-	+	-	6:4	62
66.	<i>soŷe-</i>	<i>tūj-</i>	-	-	+	+	-	-	-	+	+	+	+	+	+	-	+	-	5:4	56
67.	<i>par3-</i>	<i>wārā-</i>	-	-	-	-	-	-	-	+	+	-	+	+	+	+	+	+	2:6	50

A közszamojéd igeanyag uráli előzményeinek statisztikai adatai igen meglepő következtetésekhez nyújtanak támpontokat:

(1) A 67 soros és 16 oszlopos táblázat 1072 tárhelyet jelent. A tárhelyekből 610 tartalmaz etimológiai megfeleléseket és 462 üres: ez 57%-os telítettséget és 43%-os hiányt jelent.

Ha azonban külön vizsgáljuk a finnugor és a szamojéd oldali megfeleléseket, azt látjuk, hogy a szamojéd oldal telítettsége 76%-os (a 402 tárhelyből 302 tartalmaz megfelelőket, és 100 áll üresen), a finnugor oldal telítettsége viszont csak 46%-os (a 670 tárhelyből 308 tartalmaz megfelelőket, és 362 áll üresen).

(2) A szamojéd oldal két legjobban kutatott „vezérnyelve” a nyenyec és a szőlkup, ennek megfelelően az etimológiai megfelelők hiánya inkább a többi, kevésbé feltárt nyelvnél jelentkezik: NE 2, EN 20, NG 20, SK 6, KM 18, MT 34, azaz a 100 adathiányból 92 feltehetően a megfelelő forrásadatok hiányára vezethető vissza. A finnugor oldalon a 362 adathiány megoszlása: FI 36, ES 34, SA 34, MD 34, MR 41, UD 44, KO 38, MG 35, MS 37, HA 29, azaz a hanti kivételével valamennyi finnugor nyelv ugyanolyan hiányos vagy hiányosabb, mint a legkevésbé adatolt matori nyelv. A finnugor oldal 10 nyelvében meg lehetőszen nagy szóródást mutatnak a szamojéd igék megfelelői:

nyelvek száma	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
előfordulások	13	8	8	6	8	8	2	3	5	6

A csak 1, 2 vagy 3 finnugor nyelvből kimutatható „bizonytalan” etimológiák együttes száma 29, ez a 67 ige 43%-a, a 8, 9, 10 finnugor nyelvből kimutatható „biztos” etimológiák együttes száma viszont csak 14, ez a 67 ige 21%-a.

Az, hogy a szamojéd nyelveknél sokkal jobban kutatott finnugor nyelvekben a szamojéd igéknek ilyen hézagok az etimológiai megfelelései, valamint az, hogy a finnugor oldalon legbiztosabban adatolható 14 ige a 212 közszamojéd igenek csak elenyésző részét teszi ki, arra enged következtetni,

hogy a közszamojéd alapnyelv az uráli nyelvi közösségből való kiszakadás után idegen, feltehetően valamilyen nem ismert paleoszibériai nyelv intenzív hatása alá kerülhetett, és – Robert Austerlitz terminológiáját használva – úgynevezett „telepes nyelvvé” vált, azaz olyan keveréknnyelvvé, amely egyrészt megőrizte archaikus (uráli) nyelvtani elemeit, másrészt szókészletében jelentős idegen nyelvi hatásoknak lett kitéve, azaz a szamojéd nyelvek vitathatalanul uráli eredetű nyelvtani rendszere egy többségében nem uráli, ismeretlen (semmilyen jelenleg ismert nyelvből nem adatható) alapszó-készlettel párosult.

A közszamojéd igeanyag utódnnyelvi fejleményei

(a *-gal jelölt igeövek képzett szavak elvont gyökei)

sz.	PS	NE	EN	NG	SK	KM	MT
1.	<i>ə̃m-</i> / essen	<i>ŋam-</i>	<i>om-</i>	<i>ŋəm-</i>	<i>am-</i>	<i>am-</i>	<i>om-</i>
2.	<i>ə̃tə-</i> / sehen	<i>ŋad'e-</i>	<i>odi-</i>	<i>ŋə̃du-</i>	<i>atə-</i>	<i>ĩdə-</i>	<i>adə-</i>
3.	<i>ẵə-</i> / sein	<i>ŋăe-</i>	<i>a-</i>	<i>i-</i>	<i>ē-</i>	<i>ī-</i>	<i>ẵj-</i>
4.	<i>ẵjtă-</i> / loslassen	<i>ŋăedă-</i>	<i>ütə-</i>	<i>ü̃[?]-</i>	<i>aštə-</i>
5.	<i>ẵmtă-</i> / sich setzen	<i>ŋămdă-</i>	<i>addo-</i>	<i>ŋomtə-</i>	<i>omtə-</i>	<i>amna-</i>	<i>amdə-</i>
6.	<i>ẵnsă-</i> / aufstehen	<i>ŋonsj-</i>	<i>wę̃šə-</i>
7.	<i>ẵptă-</i> / setzen	<i>ŋăbtă-</i>	<i>atta-</i>	<i>abtə-</i>
8.	<i>ẵkə-</i> / stottern	<i>ŋăxă-</i>	<i>ẵqə-</i>
9.	<i>er-</i> / trinken	<i>ŋăer-</i>	<i>ę̃r-</i>	...	<i>ę̃r-</i>
10.	<i>etă-</i> / warten	<i>ŋetă-</i>	<i>ę̃tə-</i>	<i>edə[?]-</i>	...
11.	<i>enă-</i> / zeichnen	<i>ŋena-</i>	...	<i>ŋanı-</i>	<i>ănə-</i>
12.	<i>er-</i> / Wasser holen	<i>ŋer[?]-</i>	<i>er-</i>	...	<i>ar-</i>
13.	<i>itə-</i> / schützen	<i>ŋăedă-</i>	<i>iza-</i>	<i>ŋidi-</i>	<i>itə-</i>
14.	<i>jtă-</i> / aufhängen	<i>ŋidă-</i>	<i>idi-</i>	<i>ŋü̃dă-</i>	<i>jtə-</i>	<i>edə-</i>	<i>idə-</i>
15.	<i>i-</i> / nicht sein	<i>ŋi-</i>	<i>i-</i>	<i>ŋi-</i>	<i>j-*</i>	<i>e-</i>	<i>i-</i>
16.	<i>(j)ilă-</i> / heben	<i>jilă-</i>	<i>jira-</i>	<i>d'ilj-</i>	<i>īlă-</i>	<i>t'il-*</i>	...
17.	<i>(j)ilă-</i> / leben	<i>jil'e-</i>	<i>jire-</i>	<i>ŋilj-</i>	<i>ilă-</i>	<i>t'ili-</i>	<i>ilă-</i>
18.	<i>u-</i> / schwimmen	<i>ŋü-</i>	<i>u-</i>
19.	<i>ü-</i> / schleppen	<i>ŋü-</i>	<i>ü-</i>
20.	<i>čăkă-</i> / stöhnen	<i>tăxa-</i>	<i>čakə-</i>
21.	<i>čănčă-</i> / kriechen	...	<i>toddo-</i>	...	<i>čančə-</i>	<i>tăna-</i>	...
22.	<i>čăntă-</i> / steigen	<i>tană-</i>	<i>todda-</i>	...	<i>čančə-</i>
23.	<i>čę̃nčă-</i> / tropfen	...	<i>tidda-</i>	<i>tantə-</i>	<i>činčə-</i>
24.	<i>čičă-</i> / fahren (gegen)	<i>t'it'e-</i>	<i>čičə-</i>

sz.	PS	NE	EN	NG	SK	KM	MT
25.	<i>čínz-</i> riechen	<i>túne-</i>	...	<i>čínu-</i>	<i>čijnə-</i>	<i>tinə-*</i>	...
26.	<i>čupə-</i> klopfen	...	<i>tubo-</i>	<i>tuhı-</i>	<i>čupə-</i>
27.	<i>jāčā-</i> schießen	<i>jadā-</i>	<i>joda-</i>	<i>d'itu-</i>	<i>t'áččə-</i>	<i>t'it-</i>	<i>čidə-</i>
28.	<i>jākə-</i> schneiden	<i>jaxā-</i>	<i>johe-</i>	<i>d'ekə-</i>	<i>t'aqə-</i>	<i>t'āga-</i>	<i>čagə-</i>
29.	<i>jāptə-</i> sich mausern	<i>japtā-</i>	<i>d'oto-</i>	<i>d'ebtu-*</i>	<i>t'aptə-</i>
30.	<i>jāptə-</i> erzählen	<i>d'eptu-</i>	<i>t'aptə-</i>
31.	<i>jāsə-</i> schneiden	<i>jaše-</i>	<i>josu-</i>	<i>čazə-</i>
32.	<i>jākkə-</i> jucken	<i>jākā-</i>	<i>jaku-</i>	<i>d'oku-</i>	<i>t'ukkə-</i>	...	<i>čak-*</i>
33.	<i>jāŋkə-*</i> singen	<i>jāŋke-*</i>	<i>ŋangə-*</i>
34.	<i>jārə-</i> weinen	<i>jarʔ-</i>	<i>jara-</i>	<i>d'orə-</i>	<i>t'ūrə-</i>	<i>t'or-</i>	<i>čarə-</i>
35.	<i>jātə-</i> begegnen	<i>jādā-</i>	<i>jada-</i>	<i>d'otu-</i>	<i>t'wətə-</i>	...	<i>čadə-</i>
36.	<i>jáčə-</i> schmieden	<i>jādā-</i>	<i>jada-</i>	<i>d'adu-</i>	<i>t'áčə-</i>
37.	<i>jāŋkə-</i> fehlen	<i>jaŋko-</i>	<i>jaggu-</i>	<i>d'angu-</i>	<i>t'āŋkə-</i>	<i>naga-</i>	<i>naga-*</i>
38.	<i>jemňə-</i> flicken	<i>jemňə-</i>	<i>jeňi-</i>	<i>d'emňi-</i>	...	<i>nemňə-</i>	...
39.	<i>jetpə-</i> heiss sein	<i>jepā-</i>	<i>jeŋi-</i>	...	<i>t'āpə-</i>	<i>t'ibü-*</i>	<i>čobə-</i>
40.	<i>jikkā-</i> losbinden	<i>jekā-</i>	<i>jike-</i>	<i>d'iku-</i>	<i>t'ikkə-</i>	<i>t'ikkə-</i>	<i>čikə-</i>
41.	<i>jokə-</i> sich verirren	<i>joxo-</i>	<i>johu-</i>	<i>d'uku-</i>	<i>čok-</i>
42.	<i>jom-</i> schneien	<i>jom-</i>	...	<i>d'üm-</i>	<i>t'om-</i>
43.	<i>ju-</i> warm werden	<i>ju-</i>	<i>ju-</i>	<i>d'ü-*</i>	<i>t'ü-</i>	<i>t'ü-</i>	<i>ču-*</i>
44.	<i>juə-</i> umzäunen	<i>ju-</i>	<i>ju-</i>	<i>d'ü-</i>	<i>t'ü-</i>
45.	<i>jujtə-</i> träumen	<i>jūde-</i>	<i>jude-</i>	<i>d'ūd'i-</i>	<i>kūtə-</i>	<i>t'ūdə-*</i>	...
46.	<i>jurkə-</i> aufstehen	<i>jurkā-</i>	<i>čurgu-</i>
47.	<i>jünkä-</i> zuhören	<i>jünše-*</i>	...	<i>d'in-*</i>	<i>ünkə-*</i>
48.	<i>jürə-</i> verlorengehen	<i>jurā-</i>	<i>juro-</i>	...	<i>ürə-</i>	<i>t'ür-*</i>	...
49.	<i>kāj-</i> gehen	<i>xäe-</i>	<i>kaj-</i>
50.	<i>kəmə-</i> fallen	<i>xawā-</i>	<i>qamə-*</i>
51.	<i>kəmcā-</i> giessen	<i>xamdā-</i>	<i>qamtə-</i>	<i>kəmna-</i>	<i>kamdə-</i>
52.	<i>kənsə-</i> sich abkühlen	<i>xanše-</i>	<i>qašə-</i>	<i>kānzə-</i>	...
53.	<i>kəntə-</i> frieren	<i>xanši-*</i>	<i>kod-*</i>	<i>kənti-</i>	<i>qantə-</i>	<i>kān-</i>	<i>kandə-</i>
54.	<i>kəňə-</i> zusein (Augen)	<i>xaje-</i>	<i>kaj-</i>	<i>kajə-</i>
55.	<i>kəňā-</i> bedecken	<i>kau-*</i>	<i>qāňə-</i>	<i>kaj-</i>	<i>kajə-</i>
56.	<i>kəptā-</i> löschen	<i>xabtā-</i>	<i>kota-</i>	<i>kaptu-</i>	<i>qaptə-</i>	<i>kuʔbdə-</i>	<i>kabtə-</i>
57.	<i>kərə-</i> landen	<i>xarə-</i>	...	<i>karə-</i>	<i>qarə-*</i>
58.	<i>kərə-</i> verscheuchen	<i>xarə-</i>	<i>kori-*</i>	<i>karə-</i>
59.	<i>kətə-</i> geschehen	<i>xada-*</i>	<i>kata-*</i>
60.	<i>kətə-</i> kratzen	<i>xada-</i>	<i>kozi-</i>	<i>kətu-</i>	<i>qatə-</i>	<i>kada-*</i>	...

sz.	PS	NE	EN	NG	SK	KM	MT
61.	<i>kā-</i> rufen	<i>xā-*</i>	<i>ka-</i>	...	<i>qā-*</i>	...	<i>ka-*</i>
62.	<i>kāā-</i> sterben	<i>xā-</i>	<i>ka-</i>	<i>kuā-</i>	<i>qū-</i>	<i>kū-</i>	<i>kā-</i>
63.	<i>kājā-</i> lassen	<i>xāje-</i>	<i>kai-</i>	<i>koi-</i>	<i>qweŕā-</i>	<i>kojo-</i>	<i>kojo-</i>
64.	<i>kān-</i> gehen	<i>xan-*</i>	<i>kañ-*</i>	<i>kon-*</i>	<i>qweŋ-</i>	<i>kan-</i>	...
65.	<i>kāptā-</i> kastrieren	<i>xābtā-</i>	<i>katto-</i>	<i>koptu-</i>	<i>qōptā-</i>
66.	<i>kāsā-</i> trocken sein	<i>xāsā-</i>	<i>kasō-</i>	<i>kosā-*</i>	<i>kūsā-*</i>	<i>ko²-</i>	...
67.	<i>kātā-</i> schimpfen	...	<i>kadu-</i>	...	<i>qweŕā-</i>	<i>kudo-*</i>	...
68.	<i>kāčz-</i> niesen	<i>šātā-*</i>	<i>sedi</i>	<i>katā-*</i>	<i>qāččā-</i>	<i>kadā-*</i>	<i>kādā-*</i>
69.	<i>kāpā-</i> schnitzen	<i>šāba-*</i>	...	<i>kabu-</i>	<i>qāpā-</i>
70.	<i>kātā-</i> schuppen	<i>katj-</i>	<i>qātā-</i>
71.	<i>ket(ā)-</i> sagen	<i>xetā-</i>	<i>kita-</i>	...	<i>ketā-</i>
72.	<i>keŋkā-</i> übernachten	<i>šeŋkā-</i>	<i>sega-</i>	<i>šeŋkā-</i>	<i>šāŋqā-</i>	<i>ša-</i>	<i>kengā-</i>
73.	<i>ker(ā)-</i> anziehen	<i>šerā-</i>	<i>seri-</i>	<i>šerj-</i>	<i>šēr-</i>	<i>šer-</i>	<i>ker-</i>
74.	<i>kerz-</i> sich schämen	<i>šarij-</i>	<i>šorā-*</i>	<i>šer-</i>	...
75.	<i>ket-</i> binden	<i>šetj-</i>	...	<i>šö²-</i>	...
76.	<i>kjā-</i> schinden	<i>xirā-</i>	<i>kirā-</i>	<i>kjir-</i>	<i>kirā-</i>
77.	<i>kijā-</i> lügen	<i>šjē-</i>	<i>šitā-</i>
78.	<i>kitā-</i> aufwecken	<i>šid'e-</i>	<i>kide-</i>	<i>kiti-</i>	<i>šitā-</i>	<i>šü²dō-</i>	<i>küdü-*</i>
79.	<i>ko-</i> sehen	<i>xo-</i>	<i>ko-</i>	...	<i>qo-</i>	<i>ku-</i>	<i>ko-</i>
80.	<i>kontā-</i> einschlafen	<i>xonā-</i>	<i>koddu-</i>	<i>kuntu-</i>	<i>qontā-</i>	<i>kuno-</i>	<i>kondā-</i>
81.	<i>kot-</i> husten	<i>xodo-*</i>	<i>kodu-*</i>	<i>kutā-*</i>	<i>qot-</i>	<i>ku²-</i>	<i>kutā-*</i>
82.	<i>ku-</i> treiben	<i>xu²-</i>	<i>qū-*</i>
83.	<i>kunā-</i> weglaufen	<i>xunā-</i>	<i>kune-</i>	<i>kunu-</i>	<i>kunā-</i>
84.	<i>kuptā-</i> landen	...	<i>kuta-</i>	<i>kubtu-</i>	<i>quptā-</i>
85.	<i>kutā-</i> ohnmächtig w.	<i>xudā-</i>	<i>qut-*</i>
86.	<i>kjir(ā)-</i> laufen	<i>šjir-*</i>	<i>si(r)-*</i>	...	<i>šorā-*</i>	<i>šjir-</i>	...
87.	<i>lākā-</i> lachen	<i>lākā-</i>	<i>laqā-</i>
88.	<i>lākz-</i> sich bewegen	<i>lāxā-</i>	<i>laqā-</i>
89.	<i>lākā-*</i> kochen (intr.)	<i>loxo-</i>	<i>lahu-</i>	<i>logo-*</i>
90.	<i>lāmpā-</i> schwimmen	<i>lāmbā-</i>	...	<i>d'ambi-</i>	<i>lāmpā-</i>
91.	<i>lērā-</i> erschrecken	<i>le'ro-</i>	<i>lērā-</i>	<i>nerē-</i>	<i>ner-</i>
92.	<i>lettz-</i> leiden	<i>letā-</i>	<i>lito-</i>	...	<i>lettā-</i>
93.	<i>letkā-</i> sich spalten	<i>lekā-</i>	<i>leke-</i>	<i>legā-*</i>
94.	<i>līmpā-</i> sumpfig sein	<i>limbā-</i>	<i>līmpā-*</i>
95.	<i>māčā-</i> schneiden	<i>madā-</i>	<i>mota-</i>	<i>mātu-</i>	<i>mačā-</i>	<i>bāt-</i>	...
96.	<i>māčkā-</i> aufstehen	<i>makā-</i>	<i>moka-</i>	...	<i>mačqā-</i>

sz.	PS		NE	EN	NG	SK	KM	MT
97.	<i>mālā-</i>	endigen	<i>māl'e-</i>	<i>mole-</i>	...	<i>māl-*</i>
98.	<i>māl̄z-</i>	brechen	<i>māl'ā-</i>	...	<i>molu-</i>	<i>mal-*</i>	<i>bul-</i>	<i>balā-</i>
99.	<i>mālsā-</i>	stottern	<i>malca-</i>	<i>malsā-</i>
100.	<i>mānc̄z-</i>	sehen	<i>mane-*</i>	<i>modj-</i>	...	<i>mañčə-</i>	<i>māndə-</i>	...
101.	<i>mānsā-</i>	schwanken	<i>mansa-</i>	<i>mod'o-</i>	...	<i>mišə-</i>
102.	<i>mār-</i>	wegnehmen	<i>mar'?</i>	<i>mo(r)-</i>	<i>mar-*</i>	...
103.	<i>mārə-</i>	zerbrechen	<i>mar-*</i>	<i>more-</i>	<i>məru-</i>	<i>mor-</i>	<i>bārə-</i>	...
104.	<i>mā(n)-</i>	sagen	<i>mān-</i>	<i>man-</i>	<i>mun-</i>	<i>mo-*</i>	<i>ma-</i>	...
105.	<i>māsā-</i>	waschen	<i>māsā-</i>	<i>masu</i>	...	<i>musə-</i>	<i>buzə-</i>	<i>masə-</i>
106.	<i>mātā-</i>	bellen	<i>māda-*</i>	<i>madu-</i>	<i>muta-*</i>	<i>mūtə-</i>	<i>mo' də-</i>	<i>madə-</i>
107.	<i>mātā-*</i>	bitten	<i>mādo-*</i>	<i>mātə-*</i>
108.	<i>mę-</i>	nehmen	<i>me-</i>	<i>mu-</i>	<i>mo-</i>	<i>mę-</i>
109.	<i>mej-</i>	machen	<i>mi-</i>	<i>me-</i>	<i>mej-</i>	<i>mē-</i>
110.	<i>mentz-</i>	vorbeigehen	<i>meñe'?</i>	<i>mentə-</i>	<i>menə-</i>	...
111.	<i>mi-</i>	geben	<i>mi'?</i>	<i>mi-</i>	<i>mi'?</i>	<i>mi-</i>	<i>mī-</i>	<i>mi-</i>
112.	<i>min-</i>	gehen	<i>min-</i>	...	<i>mīn-</i>	<i>min-*</i>	<i>mīn-</i>	...
113.	<i>mir-</i>	machen	<i>mir'?</i>	<i>mi(r)-*</i>	...	<i>mir-</i>
114.	<i>mujā-</i>	fluten	<i>mujā-</i>	<i>mutə-</i>
115.	<i>munz-</i>	biegen	...	<i>muna</i>	<i>muni-</i>	<i>mīnə-</i>	<i>mūnə-</i>	...
116.	<i>munsā-</i>	kochen (intr.)	<i>munsā-*</i>	<i>mušə-</i>	<i>mīnzə-</i>	...
117.	<i>nāt-</i>	schaben	<i>na'?</i>	<i>no'?</i>	<i>nādā-</i>	<i>nat-</i>	<i>nā'?</i>	...
118.	<i>nāj-</i>	öffnen	<i>nāe-</i>	<i>ne-</i>	...	<i>nū-</i>	...	<i>noj-</i>
119.	<i>nātmā-</i>	stossen	<i>na' ma-</i>	<i>na' a-</i>	<i>nomə-</i>	...	<i>na' mə-</i>	<i>namə-</i>
120.	<i>nek-</i>	ziehen	<i>nexe-*</i>	<i>nehi-*</i>	<i>ñakə-*</i>	<i>nek-*</i>	<i>ñe'?</i>	...
121.	<i>ñič-</i>	reißen	<i>nidā-</i>	<i>ñiz-*</i>	...	<i>ñič-*</i>
122.	<i>ñikā-</i>	nicken	<i>nixi-*</i>	<i>nihu-</i>	<i>ñigū-</i>	<i>ñikə-*</i>
123.	<i>ñiṛkā-</i>	rupfen	<i>ñiṛkā-</i>	<i>ñiṛkə-*</i>	<i>ñiṛgə-</i>	<i>ñingə-</i>
124.	<i>nontā-</i>	nass werden	<i>nodā-</i>	<i>nudo</i>	<i>nūnə-*</i>	...
125.	<i>nu-</i>	stehen	<i>nu-</i>	<i>no-</i>	<i>nə-*</i>	<i>nī-*</i>	<i>nu-</i>	...
126.	<i>nūt-</i>	ziehen	<i>ñu'?</i>	<i>nūč-*</i>	<i>nū'?</i>	...
127.	<i>ñā-</i>	lecken	<i>ñā-*</i>	...	<i>ñə-*</i>	<i>ñū-</i>	<i>nū-</i>	...
128.	<i>ñāṇā-</i>	ausziehen	<i>ñā'?</i>	<i>naj-</i>	...	<i>ñāṇə-*</i>
129.	<i>ñārkā-</i>	rot sein	<i>ñarkā-</i>	<i>naggu-*</i>	...	<i>ñarqə-</i>	<i>nare-</i>	...
130.	<i>ñenz-</i>	böse sein	<i>ñenā-</i>	<i>ñeñə-*</i>
131.	<i>ñensā-</i>	gleiten	<i>ñensā-</i>	<i>esu-</i>	<i>ñansū-</i>	<i>ñešə-*</i>	<i>nanzə-</i>	...
132.	<i>ñim-</i>	saugen	<i>ñim-*</i>	...	<i>ñim-*</i>	<i>ñim-</i>	<i>ñim-*</i>	<i>ñüm-*</i>

sz.	PS	NE	EN	NG	SK	KM	MT
133.	<i>no-</i>	verfolgen	<i>no-*</i>	<i>nō-</i>	...
134.	<i>pāj-</i>	hauen	<i>pāe-</i>	...	<i>h^uaj-</i>	<i>patə-*</i>	<i>hāʔ-</i>
135.	<i>pān-</i>	flechten	<i>pan-*</i>	...	<i>hon-</i>	<i>pan-</i>	<i>pün-</i>
136.	<i>pārā-</i>	brennen (intr.)	<i>parā-*</i>	<i>fora-</i>	...	<i>porə-</i>	<i>horo-*</i>
137.	<i>pāt-</i>	tauchen	<i>pad-*</i>	<i>po(t)-*</i>	<i>hod-*</i>	<i>pat-</i>	<i>poʔ-</i>
138.	<i>pāj-</i>	sich wickeln	<i>pe-*</i>	<i>fo-*</i>	<i>huj-*</i>	<i>pū-</i>	...
139.	<i>pālā-</i>	schlucken	<i>pal'e-</i>	<i>fari-*</i>	<i>h^ualə-</i>	<i>polə-</i>	<i>pōl-*</i>
140.	<i>pā-</i>	anfangen	<i>pā-</i>	<i>pe-</i>	...	<i>pō-</i>	<i>pa-</i>
141.	<i>pāt(ə)-</i>	legen (Topf)	<i>pādā-</i>	<i>fedi-</i>	<i>h^uadj-</i>	<i>pot-</i>	<i>paʔ-</i>
142.	<i>pən-</i>	legen	<i>pen-</i>	<i>fuy-</i>	<i>h^uan-</i>	<i>pin-</i>	<i>pen-</i>
143.	<i>pe(j)-</i>	suchen	<i>pū-</i>	<i>fe-</i>	<i>huj-</i>	<i>pē-</i>	<i>pe-</i>
144.	<i>penčā-</i>	schweben	<i>peho-</i>	<i>penčə-</i>	<i>pehə-</i>
145.	<i>pi-</i>	reifen	<i>pī-</i>	<i>fī-</i>	<i>hi-*</i>	<i>pi-*</i>	...
146.	<i>pičā-</i>	scheren	<i>pidā-</i>	<i>püčə-</i>	<i>püdə-</i>
147.	<i>pij-</i>	sich fürchten	<i>pī-*</i>	<i>fī-</i>	<i>hi-*</i>	...	<i>pi-*</i>
148.	<i>pit-</i>	gerben	<i>pid-*</i>	<i>fīʔ-</i>	<i>hed-</i>	<i>pit-</i>	<i>püʔ-</i>
149.	<i>por-</i>	essen	<i>por-*</i>	<i>por-*</i>	<i>hor-</i>
150.	<i>posā-</i>	morsch werden	<i>posa-*</i>	<i>posə-*</i>	...
151.	<i>pu-</i>	blasen	<i>pūʔ-</i>	<i>fua-</i>	<i>h^ua-*</i>	<i>pū-</i>	<i>püʔ</i>
152.	<i>pučə-</i>	auftrennen	<i>puda-</i>	<i>pōčə-</i>	<i>pudu-</i>
153.	<i>pujt(ā)-</i>	gleichen	<i>pūdā-</i>	<i>püt-</i>	...
154.	<i>pū-</i>	laichen	<i>pū-</i>	<i>pū-</i>	...
155.	<i>səŋə-</i>	sehen	<i>saŋo-</i>	<i>soŋi-</i>	<i>səŋü-*</i>	<i>saŋa-</i>	...
156.	<i>səpā-</i>	herausziehen	<i>sapā-</i>	...	<i>səbu-</i>	<i>sapə-*</i>	<i>sobəʔ-</i>
157.	<i>sətpə-</i>	hauen	<i>sapā-</i>	<i>sabj-*</i>
158.	<i>sājtə-</i>	nähen	<i>sedā-</i>	...	<i>sočə-</i>	<i>šūt-</i>	<i>šöʔ-</i>
159.	<i>sālə-</i>	blinken	<i>sal-*</i>	<i>salə-</i>
160.	<i>sāmpə-</i>	zaubern	<i>sāmba-</i>	<i>sabu-*</i>	...	<i>sumpə-</i>	<i>samo-</i>
161.	<i>sārā-</i>	regnen	<i>saŋo-*</i>	<i>sare-*</i>	<i>soru-</i>	<i>sōrə-</i>	<i>sur-*</i>
162.	<i>sáč-</i>	beissen	<i>šā(t)-*</i>	<i>se(t)-*</i>	<i>sa(t)-*</i>	<i>sáčə-</i>	...
163.	<i>sānə-</i>	spielen	<i>šāna-</i>	...	<i>sanə-</i>	<i>sān-*</i>	<i>sina-</i>
164.	<i>sārə-</i>	binden	<i>šārā-</i>	<i>sera-</i>	<i>sarə-</i>	<i>sārə-</i>	<i>sar-</i>
165.	<i>sejə-</i>	versinken	<i>seje-</i>	<i>sija-</i>	<i>səd'a-</i>	...	<i>sejə-</i>
166.	<i>sepə-</i>	abreißen	...	<i>sebe-*</i>	...	<i>sepə-</i>	...
167.	<i>sil(ə)-</i>	schleifen	<i>šilʔ-</i>	<i>selə-</i>	<i>selə-</i>
168.	<i>sirə-</i>	graben	<i>širā-</i>	<i>si(r)-*</i>	<i>siri-</i>	<i>sirə-</i>	...

sz.	PS	NE	EN	NG	SK	KM	MT	
169.	<i>so-</i>	schöpfen	<i>so²-</i>	<i>su-</i>	<i>su-*</i>	<i>so-*</i>	<i>su²-</i>	<i>so-*</i>
170.	<i>sojã-</i>	geboren werden	<i>soja-</i>	<i>soja-</i>	...	<i>so²ã-</i>	<i>süj-</i>	<i>sojã-</i>
171.	<i>tã-</i>	bringen	<i>tã-</i>	<i>ta-</i>	<i>ta-</i>	<i>ta-*</i>	<i>te-*</i>	...
172.	<i>tãjwã-</i>	erreichen	<i>tãewã-</i>	<i>toe-</i>	...	<i>tu-*</i>	<i>tu-</i>	...
173.	<i>tãk-</i>	verbergen	<i>tak-*</i>	<i>taq-</i>
174.	<i>tãmtã-</i>	wickeln	<i>tamda-*</i>	<i>tamtã-</i>
175.	<i>tãntã-</i>	lehren	<i>tanã-*</i>	<i>tadda-</i>	...	<i>tantã-</i>
176.	<i>tãntã-</i>	laufen	<i>tañe-*</i>	<i>todde-</i>	<i>tãntu-</i>	...	<i>tono-*</i>	<i>tandã-*</i>
177.	<i>tãptã-</i>	eng sein	<i>tabta-</i>	<i>tutu-*</i>	<i>tãptã-</i>	...	<i>ta²bdã-*</i>	...
178.	<i>tãtã-</i>	haften	<i>tadã-</i>	...	<i>tãdã-</i>	<i>tãtã-</i>
179.	<i>tãlä-</i>	stehlen	<i>tal'e-</i>	<i>tare-</i>	<i>tolj-</i>	<i>twɛlã-</i>	<i>tajã-</i>	<i>tãlä-*</i>
180.	<i>tãntã-</i>	treten	<i>tana-</i>	<i>taddu-</i>	<i>tonã-</i>	...
181.	<i>tãñã-</i>	abnutzen	<i>tañã-</i>	<i>taño-</i>	...
182.	<i>tãrã-</i>	ringen	<i>taro²-</i>	<i>taru-</i>	<i>tora-</i>	<i>toro-</i>
183.	<i>tãr(ã)-</i>	teilen	<i>tãr²</i>	<i>tarã-</i>	<i>taru-</i>	<i>tãr-</i>	<i>tarã-</i>	<i>tãr-</i>
184.	<i>tẽm-</i>	kaufen	<i>tem-*</i>	<i>tid-*</i>	<i>tam-*</i>	<i>tẽmã-</i>	...	<i>tẽm-*</i>
185.	<i>tesã-</i>	tropfen	<i>tesã-</i>	<i>tisa-</i>	<i>tẽsã-</i>
186.	<i>te-</i>	befestigen	<i>te-*</i>	<i>tẽ-*</i>
187.	<i>tenã-</i>	sich erinnern	<i>tẽne-</i>	<i>teñi-</i>	<i>čeni-</i>	<i>tenã-*</i>	<i>tenã-</i>	<i>tãnã-</i>
188.	<i>tets-</i>	herausziehen	<i>tẽdã-</i>	<i>tedi-</i>	<i>čati-</i>	<i>tãtã-</i>
189.	<i>tetsã-</i>	kalt sein	<i>tẽca-</i>	<i>te²i-</i>	<i>česi-</i>	<i>tãšã-</i>	<i>šiššã-*</i>	...
190.	<i>tj-</i>	schelten	<i>te-*</i>	<i>ti-*</i>	...	<i>tj-*</i>
191.	<i>tjã-</i>	trocknen (intr.)	<i>tjã-</i>	<i>tjã-*</i>
192.	<i>ti-</i>	faulen	<i>tj-*</i>	<i>tj-</i>	<i>či-*</i>	<i>tẽ-*</i>	<i>te²-</i>	...
193.	<i>ti-</i>	fliegen	<i>tj-*</i>	<i>tj-</i>	<i>tãi-*</i>	<i>tj-*</i>	...	<i>ti-</i>
194.	<i>tiã-</i>	kämmen	<i>tj-</i>	<i>tj-*</i>	...	<i>tj-*</i>	<i>ti-*</i>	...
195.	<i>tij-</i>	sich setzen	<i>tj-</i>	...	<i>čii-</i>	<i>tj-</i>	<i>šj-</i>	...
196.	<i>tilã-</i>	graben	<i>tulã-</i>	<i>čulo-</i>	...	<i>tilã-</i>	<i>til-</i>	...
197.	<i>toj-</i>	kommen	<i>to-</i>	<i>to-</i>	<i>tuj-</i>	<i>tũ-</i>	<i>šo-</i>	<i>toj-</i>
198.	<i>tojtã-</i>	speien	<i>toda-</i>	<i>tuda-</i>	<i>tučã-</i>	<i>tõt-*</i>	...	<i>toštã-</i>
199.	<i>tokã-</i>	lernen	<i>toxo-</i>	<i>toqã-</i>	...	<i>tok-*</i>
200.	<i>tu-</i>	rudern	<i>tõ-*</i>	<i>tu-</i>	<i>tu²-</i>	...
201.	<i>tumtã-</i>	kennen	<i>tumtã-</i>	<i>tudda-</i>	<i>tumtã-</i>	...	<i>tũmne-</i>	<i>tumda-</i>
202.	<i>tũj-</i>	hineingehen	<i>tũ-</i>	<i>ču-</i>	<i>čii-</i>	...	<i>šũ-</i>	...
203.	<i>tũt-</i>	scheissen	<i>čid-</i>	<i>tũt-</i>	<i>tũ²-</i>	...
204.	<i>wãjã-</i>	überfahren	...	<i>boja-</i>	<i>bo²u-</i>	...	<i>bej-</i>	<i>baj-</i>

sz.	PS		NE	EN	NG	SK	KM	MT
205.	<i>wāra-</i>	schaben	<i>warā-</i>	<i>bora-</i>	<i>bāru-</i>	<i>qor-*</i>	...	<i>barə-</i>
206.	<i>wāā-</i>	sprechen	<i>wā-</i>	<i>ba-</i>	<i>buə-</i>	<i>bā-*</i>
207.	<i>wāptā-</i>	giessen	<i>wābtā-</i>	<i>bata-</i>	<i>boptu-</i>	<i>koptə-</i>	<i>baʔbdə-</i>	<i>baxtə-</i>
208.	<i>wātā-</i>	erziehen	<i>wādā-</i>	<i>bada-</i>	<i>bādu-</i>	<i>kətə-</i>	<i>budə-</i>	<i>badə-</i>
209.	<i>wen-</i>	strömen	<i>jen-*</i>	<i>bed-*</i>	...	<i>kōŋ-</i>	<i>māŋ-</i>	...
210.	<i>wi-</i>	spannen	<i>wi-</i>	<i>ki-</i>
211.	<i>wjra-</i>	kratzen	<i>wir-*</i>	<i>qjra-</i>
212.	<i>witə-</i>	trinken	<i>jūde-</i>	<i>bidi-</i>	<i>bedi-</i>	<i>ūtə-</i>	<i>bīt-</i>	<i>būdū-</i>

A közszamojéd igetövek szerkezeti típusainak utódnyelvi változatai
(az alapváltozatokat **vastag betűs** kiemelés jelzi)

PS		megfelelők		NE	EN	NG	SK	KM	MT	össz.
V	3	10	V	0	1	0	3	1	1	6
			~ CV	3	0	1	0	0	0	4
W	1	6	V	0	1	1	1	1	0	4
			~ VC	0	0	0	0	0	1	1
			~ CW	1	0	0	0	0	0	1
VC	3	12	VC	0	2	0	3	1	2	8
			~ CVC	1	0	1	0	0	0	2
			~ CVCC	1	0	0	0	0	0	1
			~ CWC	1	0	0	0	0	0	1
VCV	6	24	VCV	0	3	0	6	2	2	13
			~ CVCV	5	0	4	0	0	0	9
			~ CWCV	1	0	0	0	0	0	1
			~ VCVC	0	0	0	0	1	0	1
VCCV	4	15	VCCV	0	2	0	1	1	3	7
			~ CVCCV	2	0	2	0	0	0	4
			~ CWCV	1	0	0	0	0	0	1
			~ CVCV	0	0	0	1	0	0	1
			~ VCV	0	0	0	1	0	0	1
			~ VC	0	0	0	0	1	0	1
CV	21	84	CV	16	13	9	20	7	8	73
			~ CVC	4	0	1	0	4	0	9
			~ CW	0	1	1	0	0	0	2

PS		megfelelők		NE	EN	NG	SK	KM	MT	össz.
CW	4	18	CV	4	4	1	3	2	2	16
			~ CW	0	0	2	0	0	0	2
CVC	31	125	CVC	14	7	14	17	16	7	75
			~ CV	6	6	1	5	4	1	23
			~ CVCV	3	2	4	3	0	1	13
			~ CV(C)	1	4	1	0	0	0	6
			~ CW	3	0	2	0	0	0	5
			~ CVCC	2	0	0	0	0	0	2
			~ CCVC	0	0	0	1	0	0	1
CV(C)	2	11	CV	1	1	0	2	2	0	6
			~ CVC	1	1	2	0	0	1	5
CVCV	78	301	CVCV	62	42	41	52	19	31	247
			~ CVC	5	1	0	6	18	6	36
			~ CCVCV	0	0	0	4	2	0	6
			~ CW	0	1	2	0	0	0	3
			~ CVCCV	0	0	0	2	0	0	2
			~ CVCVC	1	0	0	0	1	0	2
			~ VCV	0	0	0	2	0	0	2
			~ CVCC	1	0	0	0	0	0	1
			~ CV(C)	0	2	0	0	0	0	2
(C)VCV	2	11	CVCV	2	2	2	0	1	0	7
			~ VCV	0	0	0	2	0	1	3
			~ CVC	0	0	0	0	1	0	1
CVC(V)	5	23	CVCV	3	4	3	2	2	0	14
			~ CVC	0	0	0	3	2	2	7
			~ CVCC	2	0	0	0	0	0	2
CVCCV	52	198	CVCCV	24	11	18	29	12	13	107
			~ CVCV	20	21	7	7	13	6	74
			~ CVC	0	1	1	2	2	1	7
			~ CV	0	0	0	1	2	0	3
			~ CVCCCV	0	0	0	0	2	0	2
			~ CVCVC	1	0	0	0	0	0	1
			~ CWCV	1	0	0	0	0	0	1
			~ VCCV	0	0	0	1	0	0	1
			~ VCV	0	1	0	0	0	0	1
			~ CW	0	1	0	0	0	0	1

PS		megfelelők		NE	EN	NG	SK	KM	MT	össz.
CVCC(V)	1	2	CVCV	1	0	0	0	0	0	1
			~CVC	0	0	0	1	0	0	1
összesen	212	840	—	194	135	121	181	120	89	840

Az 1272 tárhely közül 432 üres, 840 tartalmaz utódnyelvi megfeleléseket. Ezek között – várhatóan – a nyenyec (92%-os telítettséggel) és a szölkup (85%-kal) szerepel az élen, az enyec igék már csak 64%-kal vannak jelen, a kamassz viszont csupán 57%-kal képviselteti magát, a matori adatok pedig alig érik el a 42%-ot.

A közsamojéd igetőtípusok 14 szerkezeti változata 60-féle megfelelést eredményezett az utódnyelvekben, ám ezek között is a V, VC, VCV, VCCV magánhangzós kezdetű és a CV, CVC, CVCV és CVCCV mássalhangzós kezdetű alaptípusok dominálnak: ezek együtt a 840 megfelelőből 584-et tesznek ki, ez az igeállomány közel 70%-a. Az ezektől eltérő 30% nagyobb része szabályos, tendenciaszerű hangváltozások következménye, kisebb részben pedig egyedi, sporadikus módosulások eredménye.

Az igetők szerkezeti változásait okozó hangtani jelenségek

(1) Inetimologikus szókezdő (η vagy \acute{n}) nazális betoldódása a magánhangzós kezdetű igetők szókezdő magánhangzója elé a nyenyecben és a nganaszanban: $V \rightarrow CV$ ($*i-$: $\acute{n}i-$), $VC \rightarrow CVC$ ($*\acute{a}m-$: $\eta am-$), $VCV \rightarrow CVCV$ ($*\acute{a}t\acute{a}-$: $\eta\acute{a}\delta u-$), $VCCV \rightarrow CVCCV$ ($*\acute{a}mt\acute{a}-$: $\eta\acute{a}md\acute{a}-$) stb.

(2) A szókezdő (k , q , t , t' stb.) mássalhangzók utáni labiális hosszú magánhangzók diftongizálódása, labiális előtaguk leválása, majd kw , qw , tw stb. szekvenciák kialakulása a szölkupban: $CVC \rightarrow CCVC$ ($*k\acute{a}n-$: $qw\eta n-$), $CVCV \rightarrow CCVCV$ ($*k\acute{a}j\acute{a}-$: $qw\eta t\acute{a}-$), ($*j\acute{a}t\acute{a}-$: $t'w\eta t\acute{a}-$) stb.

(3) A labiális szókezdő hosszú magánhangzók diftongizálódása, labiális előtagúvá és illabiális utótagúvá való szétválása nyomán inetimologikus szókezdő w betoldódása a szölkupban: $VCCV \rightarrow CVCV$ ($*\acute{a}ns\acute{a}-$: $w\eta s\acute{a}-$) stb.

(4) A szókezdő j mássalhangzó kiesése a $j\acute{u}$ hangkapcsolatokból a szölkupban: $CVCV \rightarrow VCV$ ($*j\acute{u}r\acute{a}-$: $\acute{u}r\acute{a}-$), $CVCCV \rightarrow VCCV$ ($*j\acute{u}\eta k\acute{a}-$: $\acute{u}\eta k\acute{a}-$) stb.

(5) Az első szótagi hosszú magánhangzók diftongizálódása a nyenyecben és a nganaszanban: $VC \rightarrow CWC$ ($*gr-$: $\eta\acute{a}er-$), $VCV \rightarrow CWCV$ ($*\acute{u}t\acute{a}-$: $\eta\acute{a}ed\acute{a}-$), $VCCV \rightarrow CWCV$ ($*\acute{a}jt\acute{a}-$: $\eta\acute{a}eda-$) stb.

(6) Az első szótagi diftongus egyszerűsödése valamennyi samojéd nyelvben: $CW \rightarrow CV$ ($*ju\acute{a}-$: $ju-$), ($*k\acute{a}\acute{a}-$: $q\acute{u}-$), ($*w\acute{a}\acute{a}-$: $w\acute{a}-$, $b\acute{a}-$) stb.

(7) A szóbelseji *j* vokalizálódása, diftongusok utótagjává válása a nyenyecben, enyecben és nganaszanban: CVCCV → CW (*kájā- : kai-, koi-), CVCCV → CW (*tājwā- : toe-) stb.

(8) A szóbelseji *jt* hangkapcsolat *j* elemének kiesése a nyenyecben, enyecben, nganaszanban és a szölkupban: CVCCV → CVCV (*tojā- : toda-, tuda-, tučā-), CVCCV → CVC (*sājā- : šüt-), (*tojā- : tüt-) stb.

(9) A szóbelseji *mp* hangkapcsolat nazális elemének kiesése az enyecben és zárhang elemének kiesése a kamasszban: CVCCV → CVCV (*sāmpā- : sabu-, samo-) stb.

(10) A szóbelseji *tt* és *kk* gemináták egyszerűsödése a nyenyecben és az enyecben: CVCCV → CVCV (*lett3- : lito-), (*jākkā- : jākā-, jaku-) stb.

(11) A szóbelseji *pt*, *tm* és *tp* hangkapcsolatok egyszerűsödése az enyecben, nganaszanban, kamasszban és matoriban: CVCCV → CVCV (*kāptā- : kota-), (*nātmā- : nomā-), (*sātpā- : sapā, sabi-, sabā-) stb.

(12) A szóbelseji *nt*, *nč* hangkapcsolatok nazális elemének eltűnése az enyecben, illetve zárhang vagy affrikáta elemének kiesése a nyenyecben és a kamasszban: CVCCV → CVCV (*kontā- : kuno-), (*mānčā- : modī-), CVCCV → CVC (*kāntā- : kān-) stb.

(13) A szóbelseji *ns* hangkapcsolat szóbelseji *d'* hanggá válása az enyecben és *š* hanggá válása a szölkupban: CVCCV → CVCV (*mānsā- : mod'o-), (*hēnsā- : hēšā-) stb.

(14) A szóvégi *j* kiesése valamennyi szamojéd nyelvben: CVC → CV (*toj- : to, *tūj- : šū-), CVC → CW (*kāj- : xāe-) stb.

(15) Gégezárhang betoldódása a szó belsejébe vagy szóvégre a nyenyecben és a kamasszban: CV → CVC (ku- : xu²-), (*pu- : pū²-), (*so- : so²-, su²-), (*tu- : tu²-), CVCV → CVCVC (*tārā- : taro²-), CVCCV → CVCCCV (*kāptā- : ku²bdā-), (*wāptā- : ba²bdā-) stb.

(16) A tövégi magánhangzó lekopása főként a déli-szamojéd nyelvekben: VCCV → VC (*ājā- : ü²-), CVCV → CVC (*jārā- : tor-), (*kūrā- : šūr-), CVCCV → CVC (*kānt3- : kod-) stb.

Irodalom

- Hajdú Péter 1982: Chrestomathia Samoiedica. Második kiadás. Tankönyvkiadó, Budapest.
- Helimski, Eugene 1997: Die matorische Sprache. Wörterverzeichnis – Grundlage der Grammatik – Sprachgeschichte unter Mitarbeit von Beáta Nagy. Studia Uralo-Altaica 41. Szeged.
- Janhunen, Juha 1977: Samojedischer Wortschatz. Gemeinsamojedisches Etymologien. Castrenianumin toimitteita 17. Helsinki. (= SW)
- Kai Donners Kamassisches Wörterbuch nebst Sprachproben und Hauptzügen der Grammatik. Bearbeitet und herausgegeben von A. J. Joki. Lexica Societatis Fenno-Ugricae VIII, Helsinki 1944.
- Mikola, Tibor 2004: Studien zur Geschichte der samojedischen Sprachen. Aus dem Nachlass herausgegeben von Beáta Wagner-Nagy. Studia Uralo-Altaica 45. Szeged.
- Rédei, Károly 1986–1988: Uralisches etymologisches Wörterbuch. Lieferung 1–5. Akadémiai Kiadó, Budapest. (= UEW)
- Sölkupisches Wörterbuch aus Aufzeichnungen von Kai Donner, U. T. Sielius und Jarmo Alatalo. Zusammengestellt und herausgegeben von Jarmo Alatalo. Lexica Societatis Fenno-Ugricae XXX. Helsinki 2004.
- Wagner-Nagy, Beáta (szerk.) 2002: Chrestomathia Nganasanica. Studia Uralo-Altaica. Supplementum 10. SzTE Finnugor Tanszék – MTA Nyelvtudományi Intézet. Szeged – Budapest.

*

Stammvarianten der Zeitwörter im SW-Wortmaterial

Janhunens gemeinsamojedisches etymologisches Wörterbuch (SW) enthält 790 Etymologien – darunter 212 Verbalstämme. Die Zahl der Varianten dieser Stämme beläuft sich aber wegen der unsicheren, zweifachen oder dreifachen Grundformen auf 264. Diese 264 Grundformen lassen sich anhand ihrer Endungen in 8 Gruppen und aufgrund ihrer strukturellen Unterschiede in 24 Strukturformen einteilen.

Die 212 gemeinsamojedischen Verbalstämme haben (nach UEW und SW) nur 67 Vorläufer in der uralischen Grundsprache. Der Mangel der finnisch-ugrischen und samojedischen gemeinsamen Grundverben wirft die Möglichkeit auf, dass das Samojedische nach seinem Weggang aus dem urali-

schen Sprachraum in der fremden (vermutlich paläosibirischen) sprachlichen Umgebung zu einer sogenannten „Ansiedlersprache“ geworden war, die zahlreiche fremde Elemente in ihren Wortschatz entlehnt hat.

Die 264 gemeinsamojedischen Verbformen haben 840 Entsprechungen in den sechs „heutigen“ (vier lebenden und zwei ausgestorbenen) samojedischen Sprachen. Die 14 gemeinsamojedischen Stammvarianten haben 60 korrespondierende Formen mit verschiedenen Strukturen. Die strukturellen Unterschiede sind Folgen der 16 typischen Lautveränderungen.

TAMÁS JANURIK